

„Primorski List“

Izhaja vsaki t., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 5 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in naznaila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Naši deželni zbori.

Ako rečemo naši deželni zbori, imamo pred očmi one deželne zборе, v katerih imajo Slovenci svoje zastopnike. Vsi ti deželni zbori nam podajajo žalostno podobo nedelavnosti in nestrpnosti.

V Kranjskem dež. zboru imajo Slovenci večino, a mesto, da bi složno in vzajemno pospeševali duševno in gmotno blaginjo naroda, posebno na socialnem in gospodarskem polju, se obe slovenski stranki, katoliško in napredno narodna, ljuto napadati in grizeti. In kdo ima pri tem dobiček? Slovensko kranjsko ljudstvo gotovo ne. Pač pa se veseli nemška stranka, in si dela načrte, kako se s pomočjo naprednjakov zopet povzpne do vlade in kako na novič podjarmi neumne Slovence.

V Štajerskem dež. zboru je Dr. Dečko predlagal, da bi se ustanovila vsaj jedna mesočanska šola s slovenskim učnim jezikom v slovenskem delu dežele, a nestrpnost nasproti Slovincem in mrzenje njih jezika je Nemce privedla do tega, da so tudi to pravično slovensko zahtevo odklonili. Vслед tega so štajerski slovenski poslanci zapustili zbornico. In prav so storili. Kaj hočejo v takem zboru, kjer jih ne marajo, in kjer jim vsako željo odbivajo? —

O Koroškem dež. zboru ne bomo niti govorili, kajti znano je, da tamkajšnji trije slovenski poslanci služijo oholim nemškim prusakom le v zasmeh in krohot, ako le zinejo o kakih potrebi koroških Slovencev, posebno gledé šol. —

Najhuje se godi Slovincem pa v Tržaškem in Isterskem dež. zboru. V téh zborih nočejo Italijani Slovencev in Hrvatov niti pripoznati. Še vedno se postavljajo na stališče, da v Trstu in njega okolici ter v Istri ni slovenskega in hrvaškega rodu. Naj slov. ali hrvaški poslanci, ki so v manjšini, predlagajo kako še tako opravičeno zahtevo, Italijani je niti v poštev in na znanje ne vzamejo, marveč jo kar ob kratkem odbijejo. Take brezozirnosti se ne najde z lepa v kaki drugi zbornici. Slov. zastopnikov ne volijo v nobeden odsek, njih ne popraša nobeden za svet, ko se gre za važne deželne zadeve. Gorje pa slov. ali hrvaškimi poslancem, ako se predrznejo spregovoriti v zastopu dežele, ki je po večini slovenska, v svojem materinem jeziku. Za to najeta fakinaža začne ropotati, razbivati, vpiti in razsajati kakor v kaki beznici. Italijanski poslanci pa jim namizikujejo; predsedniki mesto da bi tako druhal izgnali, molčijo ali pa se zadirajo v slov. poslanca, zakaj da govorijo v tujem (!) jeziku. Dá, zgodilo se je že, da so na slov. zastopnike pljuvali in jim s smrtjo žugali. Vlada pa k temu nič ne reče in nič ne vkrene, da bi bili naši zastopniki varni svojega življenja, in da bi zamogli svoje jim od naroda poverjeno poslanstvo izvrševati. Na tako vnebovpijočo krivico niso mogli slovenski in hrvaški poslanci v Trstu in Kopru drugače odgovoriti kakor s tem, da so hrbet obrnili zbornicama, v katerih njih glas ne najde nobenega prijaznega vpoštevanja. —

Kako pa je z Goriškim deželnim zborom? Ta zbor šteje 22 poslancev, slovenskih je 10, italijanskih 11, dva in dvajseti je prevzvišeni knez in nadškof. Ako se poslednji ne vdeležuje sej, ni nobena stranka sklepna, ne slovenska, ne italijanska. Prav radi te okolnosti, so ital. poslanci v Gorici — dasi neradi — nasproti slovenskim bolj mehki in strpni, kakor njih bratje v Trstu in Istri. Niso se še predrznili Slovincem zabranjevati rabo njih jezika v deželnem zboru. A nadvladati jih pa vendar le hočejo. Karkoli bi bilo Slovincem v prilog in bi morali tudi oni, posebej tudi mesto Gorica, k temu prispevati, temu se upirajo s vsemi štirimi. Taka preporna točka je zdaj deželni šolski zalog. Slovenci so zanj, Italijani so mu nasprotni, zlasti zato, ker bi bilo mesto Gorica nekoliko prizadeto. Za Furlanijo bi bil deželni

šol. zalog velika dobrota, nič manjša kakor za slovenski del goriške dežele. A ker se mu vpira glavno mesto, zato se ne upajo ital. poslanci zanj glasovati. To je glavni vzrok, da so slovenski poslanci zapustili deželno zbornico, in da toraj naš dež. zbor ne more zborovati.

Tako smo srečno ali nesrečno (kakor se hoče) prišli do tega, da vsi deželni zbori, v katerih so zastopani tudi Slovenci (razun Kranjskega) zdaj štrajkajo ali stavkujejo. Jeji bo to, v korist ali škodo Slovincem, nas štáče prihodnost učila. Slov. poslanci treh primorskih deželnih zborov (goriškega, tržaškega in isterskega) so imeli pretečeni teden posvetovanja, kako jim je nadalje postopati, da varujejo pravice, koristi in interese slov. naroda v Primorju. Hvalevredno je, da se potegujejo za ravnopravnost z Italijani v Trstu in Istri. A tudi v našem deželnem zboru razmere niso ugodne. Dejanske razmere silijo slov. zastopnike, da vstrajajo pri abstinenci. Tudi pri nas se Italijani drže načela, da Slovincem treba dati kolikor mogoče malo pravic. Otvorilni govor dež. glavarja dr. Pajerja je bil naravnost zasmeh slov. poslancev in slovenskega naroda na Goriškem. Mi vemo sicer, da se tu in tam oglašajo nezadovoljni glasovi glede abstinence, in da na to nezadovoljnost zidajo italijanski zastopniki. Toda pomisliti je treba, da se gre tu za važne zahteve slovenskega naroda, za popolno ravnopravnost v deželno-avtonomnih zadevah, gre za posteno ureditev šolskih bremen. Ozir tega morajo začasno potihniti zahteve in potrebe posameznih krajev. Ker le ako bodo poslanci imeli trdno oporo v ljudstvu, bode vlada morala storiti resen korak. Opravičene zahteve slovenskega prebivalstva se bodo morale izpolniti.

Naša iskrena želja je, da slovenski zastopniki pribore priznanje opravičenim zahtevam slovenskega ljudstva, ter se jim tako omogoči vstop v deželno zbornico, s tem pa zopet redno delo v blagor cele dežele. Toda v to treba pri vsem dobre volje na zgoraj in na nasprotni strani!

VABILO

k romanju Slovencev v Sv. deželo.

Že od nekaj se kristjanje s posebnim spoštovanjem ozirali na one kraje, v katerih je bival naš Odrašenik, v katerih je on doprinašal čudeže, katere je slednjič posvetil s svojo krvjo. Koliko kristjanov je srčno želelo romati v one svete kraje? Toda radi prevelike daljave in s to združenih ogromnih stroškov, bilo je skoraj nemogoče. A zaradi raznih ugodnih okoliščin je to popotovanje dan danes mnogo olajšano, zlasti ako se združ večje število romarjev in se v ta namen najme posebna romarska ladija. Na ta način se je lansko leto vršilo romanje Tirolcev v Sv. deželo.

Ker se je romanje Tirolcev jako ugodno izteklo in to z razmerno jako nizkimi troški, tedaj je gotovo opravičena želja, da se tudi našemu vernemu ljudstvu ponudi prilika v večjem številu romati v Sv. deželo.

Verni Slovenec je vedno rad romal na Božja pota, zaradi tega se tudi trdno nadjamo, da se oglasi toliko število romarjev da bo mogoče prirediti prvo veliko romanje Slovencev v Sv. deželo.

Pogoji in program romanja Slovencev v Sveto deželo.

1). Romanje v sv. deželo se bode vršilo, ako se začasno zglesi približno 500 romarjev. Da bode mogoče za popotovanje potrebno pravočasno oskrbeti, naj se romarji pri svojih župnikih zgledajo vsaj do 31. maja. Na pozneje oglašene se ne bo moglo ozirati. Izpolnjene zglasnice naj p. n. gg. župniki takoj dološljejo odboru v Ljubljano.

2). Sprejemajo se samo moški romarji. Razmere in bivališča v Jeruzalemu

niso še toliko urejene, da bi se zamogle tudi ženske v večjem številu romanja vdeležiti.

3). Romanje v sv. deželo priredi sicer Ljubljanska škofija, vendar pa se vabijo k tej udeležitvi tudi Slovenci iz sosednih škofij. Č. gg. sosednjih vladikov in se vabijo, da zaosnujejo posebne podobore, kateri naj stopijo v zvezo z osrednjim odborom v Ljubljani in na ta način pospešujejo zglasitev romarjev.

4). Cena za popotovanje znaša v prvem razredu 170 gld., v drugem razredu 130 gld. udeleženci plačajo precej pri zglasitvi 10 gld. pristopnine, preostalo svoto pa v enem ali dveh obrokih vsaj do konca junija. Na železnici bodo udeležencem drugega razreda vozovi tretjega razreda na razpolago.

5). Ako kdo pozneje od nameravane popotovanja odstopi, zapade pristopnino 10 gld. Druga uplačana potnina pa se mu vrne, ako se zglesi mesto njegega drug romar. V slučaju resnično dokazanega zadržka se mu bode potnina po končanem popotovanju vrnila, ako se bode kazal kak prebitek.

6). Za vplačano svoto preskrbi odbor romarjem večnjo iz Ljubljane v Jeruzalem in nazaj v Ljubljano z vso hrano, pijačo in prenočiščem, oskrbi vodnike, darila itd. Romarji nimajo med potom nikakih stroškov, razun kar hoče vsakteri za nakup spominkov, za kak izlet izven programa itd. potrošiti.

Iz svojega bivališča v Ljubljano k skupnemu vlaku in potem po dovršenem romanju iz Ljubljane zopet na svoj dom potuje vsakdo na lastne troške. Romarji, slučajno bivajoči ob progih med Ljubljano in Trstom, vstopijo, oziroma izstopijo seveda lahko med potoma.

7). Potovanje se bode vršilo prve dni meseca oktobra in bode pri ugodnem vremenu trajalo približno 21 dni, in sicer voznja iz Ljubljane preko Trsta do Jafe 7 dni. Iz Jafe v Jeruzalem, bivanje v Jeruzalemu in okolici (5 dni) in nazaj v Jafu 7 dni, iz Jafe nazaj do Ljubljane 7 dni. Izlet iz Jeruzalema v Nazaret in k Jordanu ni radi obilnega števila romarjev v skupnem programu.

8). Ker romanje nima namena, da bi se kdo s tem okoristil, sodelujejo vsi odborniki brezplačno.

9). Vsak romar dobi brezplačno knjižico s popisom sv. krajev, katera mu služi ob enem tudi kot molitvenik. Nadalje dobi vsakteri romar legitimacijo, katera mu služi v potrdilo, da je ud romarske družbe.

V Ljubljani, dne 17 aprila 1899.

ODBOR.

Dostarek. Romarji iz goriške nadškofije naj se ogledajo pri svojih dušnih pastirjih ali pa pri goriškem pododboru t. pri gg. msg. dr. Sedeju in g. Dermastia, kapelanu v Solkanu. Čč. duhovnike pa prosimo, naj se obrnejo naravnost na preč. g. kanonika Ivana Sušnika.

Narodno gospodarstvo.

O varčnosti.

Prični z varčnostjo že v zgodnji mladosti!

Pametni stariši svojim otrokom kupijo „šparovce“, v katere skozi ozko luknjico roma slednji novčič, ki ga otrok dobi bodi od starišev bodi od koga drugega. Kdo ni še opazoval, s kakim ponosom ti otroci prinesejo pokazat svoje „šparovce“, z kolikim veseljem rozljajo z nabranimi novci. Ponosni so, da so si že nekaj prihranili. Seveda imajo stariši ključ do otročje „hranilnice“. Tako je otrok pri vsakem izdatku navezan na očetovo ali materino pomoč ter h krati mora poslušati njihov svet.

Tako ravnanje je velike važnosti za otroško odgojo, kajti v prvi mladosti se mora otrokom vcepiti smisel za varčnost. Le tako postanejo varčni mladeniči in dekleta ter skrbni gospodarji in gospodinjce.

V mnogih deželah so že uvedli sol-

ske hranilnice, v katere šolski otroci vlagajo svoje novce, ter se jih tako navaja k varčnosti. Predstojnik državnih šol v La Mans-u na Francoskem v neki knjižici piše o šolskih hranilnicah: Med vsemi sredstvi, katere smo uporabljali, da bi nam izročene učence navno vzgojili, hočem omenjati posebno jedno: vlaganje malih prihrankov naših gojencev v hranilnico. Da smo olajšali vplačevanje, smo 4. maja 1834 pod nadzorotvom mestne oblasti ustanovili privatno hranilnico, v katero otroci nalagajo novčič za novčičem, dokler se ne nabere cel frank, kateri naložimo v okrajni hranilnici.

V letih 1873, 1874, 1875 je belgijska vlada nad 1000 hranilnih knjižic v znesku 40.000 frankov razdelila med prične a uboge šolarje, da bi jih spodbudila k nadaljni varčnosti.

Po nemško-francoski vojni se je navprava šolskih hranilnic na Francoskem silno razvila. Francija ima sedaj okolo 14.000 šolskih hranilnic; že l. 1897 je 224.000 učencev imelo vloženih 2,602.621 frankov. Uradna poročila pripovedujejo, kako zelo so te šolske hranilnice vpivale na varčnost francoskega ljudstva. Muožitev javnih hranilnic za odraslene to potrjuje. Od l. 1875 se je število hranilnih vlog pomnožilo za 2—300.000, svota hranilnih vlog je narasla za 87 milijonov, l. 1876 za 109 milijonov, l. 1877 za 153 milijonov frankov.

V Angliji so 1008 občin osnovala šolske hranilnice, v katerih so 216.500 otrok v enem letu 2,516.250 frankov obrestonosno naložili.

Tudi v večini švicarskih kantonov so pričeli ustanavljati šolske hranilnice. Tudi v Avstriji ima poštna hranilnica namen, navajati šolsko mladino k varčnosti. Zato so vpeljali karte za znanke. Na te karte se prilepljajo marke po 5 kr. in kedar jih je deset, nese jih učencev na poštni urad, kjer se mu vpiše 50 kr. kot hranilna vloga. Toda pri nas se v tem oziru le premalo gibljemo. Koliko bi tu mogli pri mladini vplivati gg. učitelji in duhovniki. Navajajte že šolsko mladino k varčnosti. Velike važnosti tje, da navajamo že šolsko mladino k modri varčnosti ter v pametno gospodarstvo; s tem pospešujemo dobro odgojo in utrjujemo nrvavnost; kajti kdor se je navadil varčiti, se tudi dela ne bode bal.

Posebno pa priporočamo tudi starišem, naj otroke napeljujejo k varčnosti. Otroku naj se ne pusti zapraviti vsaki novčič, ki ga slučajno prejme, marveč privaditi ga morajo stariši, da slednji novčič shrani. Ko se mu je nabrala krona, naj jo stariši vložo v hranilnico, knjižico pa dajo otroku. Tako otrok že v rosnih mladosti dobi veselje do varčnosti. Posebno prosimo birmanske nuncie in nuncie, ki birmancem tako radi kupujejo cele rešte kolačev in drugih nepotrebnih stvari, naj raje isti denar na ime birmance vložo v hranilnico, ter mu podare hranilno knjižico. Mnogemu otroku bodo s tako knjižico vzbudili veselje do varčnosti, in jim bodo ti še v pozni starosti hvaležni.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Ogerski ministerski predsednik je odgovoril na interpelacijo radi lanskega zborovanja Hrvatov in Slovencev na Trsatu. Odgovoril je, da ne vidi nikake nevarnosti v tem sestanku. Zborovalni zakon se bode po nasvetu hrvatskega bana premenil, da bodo v bodoče taki sestanki nemogoči. Živela svoboda!?

Karol grof Hohenwart je umrl na Dunaju. Pokojnik je bil dolgo časa v drž. zboru zastopnik gorenjskih občin in mesta Ljubljane. V državnem zboru je osnoval takozvani železni obroč desnice. Bil je tudi l. 1871. ministerski predsednik Pogrešil je mogoče mnogo političnih — napak, toda njegova glavna zasluga je, da je zajezil in spodkopal preje neomejeno oblast nemških liberalcev. — Rojen je bil. 12. febr. 1824 na Dunaju. Bar.

Rieger v posebnem članku proslavlja pokojnika kot najzvestejšega prijatelja češkega naroda. Mladostni odposiljejo odposlanstvo k pogrebu.

Tudi naša država odposlje vojno brodovje na kitajsko obrežje, da si prisvoji košček kitajske zemlje. Ogri seveda s tem niso zadovoljni. To la vnanji ministar grof Goluchowski je menila dobro obdelati ogarsko vladno in tako v kratkem naše ladije odplujejo proti Kitaju.

Češki renegat dr. Kolisko je v nižje-avstrijskem deželnem zboru stavil predlog, da se nemščina proglašuje kot jedini učni jezik v nižje-avstrijskih ljudskih šolah. Stavil je tudi predlog, naj bo nemščina jedini uradni jezik pri vseh avtonomnih uradih. — Tudi so obravnavali na predlog dr. Luegerja o nagodbi z Ogarsko.

Jezikovni zakon za avtonomne urade je sklenil češki dež. zbor. Po novem zakonu je dolžna vsaka občina vsprejemati vloge v obeh dež. jezikih. V Pragi se mora vloga rešiti v istem jeziku, v katerem je vložena. V drugih vkrajih se vloge rešujejo v ustreznem jeziku, ki ga določa občina sama. Zakon ta je popolnoma pravičen.

Iz štajerskega dež. zbora so izstopili najprvo slovenski poslanci. Dr. Srnc je podal krepko izjavo. Pa tudi nemški kat. zastopniki so zapustili zbornico. Dež. zbor je selaj nesklepčem.

Vnanje države.

V Belgiji so zopet v mnogih premogokopih delavci ustavili delo.

Na Filipinih gre Američanom jako trda. Vstasi so jih že večkrat naklestili ter jim ubili več mož. Američani bodo morali šteti še mnogo milijonov, predno bodo gospodarji na Filipinih, ako se jim to sploh kedaj posreči.

V Braziliji se zopet pripravlja vstaja. V središču države vre. Revolucijska stranka je kar na svojo roko začela nabirati vojakov. Sploh so vstaje v južno-ameriških republikah na dnevnem redu, ker posamezni generali in politiki komaj čakajo, da se prerinejo do državnih jaslji.

Vatikan ne bo povabljen na mirovno konferenco. Zmagala je toraj Italija. Ruski zastopnik se je baje krepko potegoval za povabitev papeža.

Pri splošnih volitvah v Španiji je zmagala vladna konservativna stranka. Nasprotniki so zgubili precej mandatov.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Krajskem. — Vlak je malo pred postajo „Kranj“ povozil jelena. — Društvo za varstvo ptičev snujejo v Ljubljani. — V prodajalnici g. Ant. Butina iz Banjaloke št. 2 so vlomili tatovi ter odnesli okolo 500 gld. denarja ter mnogo blaga. Sumijo na cigane, ki se vedno klatijo v kočevskem okraju. — V Logatcu je na sodišču nenadoma umrla Uršula Chiata iz Landola. — V St. Vidu

L I S T E K

Kako zaviraj učiteljsko nevarnost soc. demokracije?

(Dalje.)

V dosegu dobrih in večkrat tudi boljših uspehov pri vzgoji, treba, da učitelj tudi občuje s stariši svojih učencev. V složnem delovanju z njimi naj vzgaja izročeno mu deco. Nikomur se ne bo zdel odveč ta nasvet, ako pozna, kakšne razmere vladajo v mnogih družinskih krogih. Ako treba, da učitelj podpira delo starišev v družini, treba, da krepke in stariše delo učitelja v šoli. A poslednje ni povsod tako lahko, kakor bi človek mislil. Nevednost in neizkušenost je pri mnogih ubogih materah večkrat tolika, da ni moči niti govoriti o kakih domači vzgoji. V taki družini se ruši nevede še to, kar gradi učitelj s trudom v šoli. Koliko koristi je zato neposredno občevanje učitelja s stariši učencev! Takó vpliva učitelj lahko na izboljšanje domače vzgoje, in v takem složnem delovanju starišev z učiteljem morajo biti uspehi vzgoje le povoljni.

Priporočati bi trebalo in razširiti med družine malo, a lepo knjžico: „Stariši, skrbite otrokom za blagoslov božji!“ katero je založilo „Katoliško društvo detoljubov“ v Ljubljani. Knjžica more le koristiti.

Da se zopet vrnemo k točkam, ki se strožje tičejo našega vprašanja, oglejmo si, kako more učitelj se obvarovati otroke socialističnih zmot.

nad Ljubljano je padel kleparski vajenec A. Košenina vsled svoje neoprevidnosti s cerkvene strehe priletel na glavo ter čez pol ure umrl. — Mrtvega so našli Fr. Korbarja, posestnika v Ig. Kašlju. Padel je bil v Ljubljano.

Na Štajerskem. — Posestvo dr. Kautschitscha v Sevnici sta kupila gg. Fr. Hren v Ljubljani in M. Kočevar v Velikih Laščah. — Celjsko del. podporno društvo je v Macenbergu ustanovilo podružnico. — Umrlemu učenjaku dr. V. Oblak postavijo spomenik na celjskem pokopališču. — Podružnico „Sudmarke“ so ustanovili v Laškem trgu. — Na železnični progi Trbovlje - Hrastnik je delal zidar Beton. Nad njim se utrga kos pečine ter ga zadene na glavo, vsled česar je umrl. — V Peklu pri Poljčanah je pogorelo veliko skladišče za jajca. Škoda znaša blizu 4000 gld. — V Ormožu so blagoslovili novo bolnišnico nemškega viteškega reda. — Navzoč je bil nadvojvoda Eugen. — V mariborskem mestnem gozdu se je ustrelil 60 letni mož.

Na Koroškem. — Mlekarska zadruga v Ziljski Bistrici je začela delovati. — V Beljaku je prestopilo več ljudi k lutrovski veri, med njimi več uradnikov. — V Celovcu se je ustrelil inženir Pour. — Kakor poročajo pride nadvojvoda Jožef Avgust v Celovec. — 3. maja bo Wolf pridjal v Celovec. To bo kaj za celovške Nemce. — Cesar je pomilostil Notburgo Pirker, katero so obsodili na smrt, ker je umorila svojega 7 letnega sina.

NOVICE

Sestanek deželni poslancev primorskih. Na poziv hrvatsko slovenskega kluba na deželnem zboru isterskem zbrali so se 24. aprila v Trstu hrvatsko — slovenski deželni poslanci Istre, Trsta in Goriške, da se posvetujejo o političnem položaju na Primorskem ter da se zložijo za skupno postopanje v dosegu skupnih ciljev.

Zborovali so v prostorih „Delavskega podpornega društva“. O sklepanju so izdali združeni poslanci nastopno izjavo:

Povodom izstopa slovensko-hrvatskih deželni poslancev iz deželnega zbora isterskega sešli so se slovensko-hrvatski poslanci iz Istre, Trsta in Gorice dne 24. aprila 1899 v Trstu. Konstatovali so, da je onemogočeno zastopnikom večine prebivalstva na Primorskem sodelovanje v deželnih zborih ter da že to dejstvo jasno dokazuje nezno stanje, v katerem se nahaja slovensko-hrvatski narod na Primorskem.

Soglasno so 1. naj odločneje obsodili postopanje in vedenje vladajoče italijanske stranke in c. kr. vlade nasproti Slovincem in Hrvatom na Primorskem, 2. sklenili skupne korake v skupno obrambo in v to svrhu 3. izvolili stalni ožji odbor, sestojeci iz deželni poslancev vseh treh primorskih kronovin.

Naslanjaje se na nauk o četrti božji zapovedi, o kateri govori otrokom katehet, razpravljaj tudi učitelj učencem o avtoriteti, čije svetost izraža in poveljuje omenjena zapoved. Učitelj pojasnuj deci potrebo različnih stanov in potrebo, da se stanovi drug drugemu podreajo; učitelj dokazuj, kako potrebna je oblast za družabni red, in kakšen blagoslov izvira iz nje pravične rabe za vsakega državljana.

Kar o četrti božji zapovedi, to rečemo tudi o sedmi. Učitelj ne zamudi, govori učencem o lastnini. To je danes, ko se tako zelo širijo komunistične težnje, sila važna točka. Govoriti o nji, se nudi v šoli prilike dovolj. Učitelj kaže na lastnino kot ustanovo božjo in govori obširneje o njenem pomenu. Zasebna last navaja človeka k večji marljivosti, ker kdor zase in za svoje dela, najrajše dela; zasebna last je pogoj za prostost, je temelj družine in družinskega življenja. Last ni dana človeku za to, da jo on sam uživa in izžema, marveč mu je ona sredstvo, s katerim pomaga tudi svojemu bližnjiku; človek ni svoje lasti absoluten gospodar, ampak oskrbnik, in sicer bo moral za to svoje oskrbnitvo enkrat odgovarjati pred Bogom. Dolžnost krščanske ljubezni je, da uporablja človek svoje bogastvo v korist in pomoč nbožnejšim in revnejšim.

Drugo lepo, hvaležno nalogo nalaga učitelju — domovino ljube. In, kakor že omenjeno, je treba danes vcepjati in povzdiguati domovino ljube in rodoljubje tem bolj, čim bolj se trosijo v ljudske sloje ideje o komunizmu in mednarodni prihodnji socijalistični državi. Da je to le past za male narode in sredstvo za

Stalni ožji odbor primorskih deželni poslancev, ki se ima baviti po sklepu shoda od ponedeljka, je sestavljen takó: za Goriško: Alfred grof Coronini in dr. Ant. Gregorčič; za Trst: Alojz. Goriup in Franč. Kosec; za Istro: dr. M. Laginja in Vek Spinčić. V petek je imel odbor sejo, v kateri je sklenil popolno solidarno postopanje vseh slovanskih poslancev treh dež. zborov ter formoloval tudi zahteve do vlade in italijanske večine.

Imenovanje. Presv. cesar je imenoval častnim korarjem prvostolne cerkve veleč. gg. M. Milost-a, župnika na Placuti, M. Kravanja nadšk. kancelarja, in dekana gradišanskega J. Trevisan-a. Čestitamo!

Umrli je v Gorici nocoj zlatomastnik in častni korar prvostolne cerkve msg. Ivan Kumar. Rojen je bil v Kojškem l. 1824; Bil je več let vojaški kapelan, župnik pri sv. Ignaciju v Gorici in dekan v Bolcu. Sedaj je živel v pokoju v Gorici. Lansko leto 23. sept. je obhajal v Rimu zlato mašo. Maševal je več let v domači kapelici. Smrt ga je dohitela nenadoma. Včeraj je bil še zdrav, bil je zjutraj pri maši in popoldne pri uvodu šmarnic v cerkvi sv. Ignacija. Danes zgodaj pa smo prejeli vest, da je po noči umrl. — Mir njegovim dušam!

Odlikovanje. Gospod Janez Marušič, višji komisar in načelnik tretjega oddelka avstrijske mornarice (St. Andrežki rojak in brat pok. mousign. Andreja Marušič), je bil od presv. cesarja o priložnosti svojega vpokojenja odlikovan z vitezkim redom Franca Jožefa.

V Tominu je 22. apr. umrl g. Jožef Devetak, bivši dolgoleten župan in deželni poslanec. Pokopali so ga 24. apr. z vso častjo. Nekdaj je bil zelo vpliven mož. Bil je prav do zadnjega bistrenega duha. V miru počivaj!

Za faro Podbrdo je bil investiran pret. teden veleč. g. Valent. Kragelj, dosedanji vikarj v Trenti.

Nadvojvoda Frančišek d'Este je postal general konjice, nadvojv. Ludvik Viktor pa general topničarjev.

Poročila se je g.čna Pavlina Lebanova z g. Jurijem Dmitrovičem c. in kr. polkovnikom in poveljnikom pešpolka Fabini 102 v Pragi

G.čna Lebanova je bila mnogo let učiteljica na „Sloginih“ zavodih ter neumorno delavna pri ženski podružnici sv. Cirila in Metoda in sploh pri narodnem delovanju v Gorici. Bilo srečno!

Poziv v Ljubljano dne 28. maja t. l. Rojaki! V znamenju krščanstva združeni delavci slovenski snidejo se na posvetovanje v Ljubljani dne 28. maja t. l. (to je na praznik presvete Trojice). Dolžnost naša je, da bratje k bratom pristopimo. Udeležite se torej v kolikor mogoče obilnem številu tega I. slovenskega delavskega shoda. Kat. delavsko društvo v Gorici bo poskrbelo za vožnjo po znižani ceni. Zategadel ste povabljeni, da se takoj oglasite z imenom pri odboru in sicer najlože po poverjenikih

udušitev narodnostnega čutenja v avstrijskih Slovanih, to smo tudi že povedali.

Učitelj, kateremu samemu polje srce vroče domovinske ljubavi, navdahnili mali naraščaj slovenski z enakimi čuti ljubezni do našega, žal, zatiranega naroda slovenskega. Kaži mu kras slovenske domačije, razkrivaj mu lepote zemlje slovenske. Spominjaj ga lepote in milozvočnosti slovenskega jezika, kateri mu bodi vedno mil, vedno drag; svetinja mu bodi jezik domači, svetinja, katero naj brani odločno pred skrunjenji in napadi nasprotnikov. Učitelj govori z ogorečenjem o onih propalcah, ki zavržejo svoj jezik, izdajo svoj rod — „oskrumba, gnjus je izdajalec nam“; proslavljaj spomin starih pradedov, ki so kri prelivali v obrambo svoje vere in svoje zemlje, poveljuj jih kot vzor-junake našega rodu. Učitelj kaže slovenskemu naraščaju šege, navade in uredb, s katerimi živi slovensko ljudstvo spojeno že stoletja, daj, da se navduši za svoj narod, kateremu veljaj njegovo prihodnje delovanje! V zemljepisju in zgodovini je razstrto učitelju široko polje, na katerem more izvrševati to svoje narodno poslanstvo.

Z ljubeznijo do domovine treba še, da spoji učitelj ljubezen do visoke vladarske hiše, treba, da navdá svoje učence z udanostjo in zvestobo do svojega vladarja. Če je bila ta naloga kdaj važna in nujna, tedaj je gotovo danes. Anarhizem prodira vedno drzneje na dan, uničenje družabnega reda, posilno odstranjenje postavnih vladarjev, to sta smotra, za katerima teži anarhizem. Njegov boj velja „prestolom in oltarjem“. Socijalizem je — revolucionaren. In kako naj

ali v društveni sobi ob nedeljah od 10—12 uri.

Vspored vseslovenske delavske slavnosti v nakladno proslavo petdesetletnega vladanja Njegovega Vel cesarja Frančiška Jožefa I. v soboto, dne 27. maja in v nedeljo 28. maja 1899. Vspored: V soboto, dne 27. maja: bakljada in serenada. Ob 8. uri zvečer zberó se udeležniki pred „Katoliškim Domom“, odkoder odkorakajo z lampijonami in godbo na čelu po Gosposki ulici, mimo „Zvezde“, po Šelenburgovih ulicah na Dunajsko cesto pred stanovanje blagorodne gospe Pollakove. Od tu odkorakajo v istem redu mimo južnega kolodvora po Resljevi cesti, Kopitarjevih ulicah, Vodnikovem trgu, preč škofijo, pred palačo presv. knezoškofa. — Večer na čast došlim gostom. „Slovenska krščansko socijalna zveza“ priredi po končani bakljadi in serenadi večer na čast došlim gostom s sodelovanjem pevskih društev in godb. V nedeljo, dne 28. maja: Slavnost blagoslovljenja zastave „Slovenske krščansko-socijalne zveze. Ob 8. uri zjutraj zberó se društva pred „Katoliškim Domom“, odkoder odkorakajo po Bregu, Cojzovi, Emonski cesti, Vegovi ulici z godbo na čelu pred nunsko cerkev. Pred nunsko cerkvijo ima presvetli knezoškof Anton Bonaventura Jeglič cerkveni govor, potem presvetli blagoslovi zastavo, Po blagoslovljenju zastave se vrši zabijanje žebeljev in potem daruje knezoškof sv. mašo. — Zborovanje. I. Slavnostno zborovanje: a) Pozdravi: Poslanci V. skupine; b) Izjava udanosti in pokorščine cesarskemu jubilarju. II. Ustanovitev krščansko-socijalne zveze. III. Sklepanje o resolucijah: 1. Načela; 2. Politične razmere; 3. a) Gospodarska organizacija, b) Delavsko varstvo, 4. Tisek; delavski zak'ad. — Velika ljudska veselica. Vspored: Prolog, zložil g. dr. Jan. Ev. Krek. Slavnostni govor. Petje raznih pevskih društev, godbe in tamburaški zbori, delavski orkestri.

Slavnost pri sv. Ignaciju. Kat. slovd. društvo je imelo v nedeljo 23. t. m. cerkveno slovesnost pri sv. Ignaciju v zahvalo za ozdravljenje sv. Očeta Leona XIII.

Ob 8¹/₂ točno je imel govor veleuč. g. dr. Jožef Pavlica v katerem je razvil delovanje in razvijanje kat. cerkve posebno pod vladno sedanjega papeža, moža previdnosti božje, Leona XIII. Cerkev raste, se razcvita, da si so ji namenili zagrizeni sovražniki smrtni vdarec in že peli pogrebno pesem. Posebej pa je povdarjal govornik socijalno delovanje Leona, kateri si je s svojo skrbjo za delavske stanove in s svojimi okrožnicami o delavskem vprašanju pridobil ime „delavskega papeža“.

Naši ljudje, posebno vrli naši možje delavci so mirno, pazno sledili lepim besedam.

Za slovesno mašo se je velika cerkev — napolnila.

Daroval je sv. mašo isti gospod ob obilni asistenci.

bi tudi bil kaj drugega, ako hoče preko sedanjega družabnega reda, preko vseh vladarjev dospeti do svoje toli hvalisane „prihodnje države“? „Mi težimo na političnem polju po republiko“ je dejal Rebel, in vsak, kdor ve, da v republici ni ni kraljev ni cesarjev, ume, kaj je hotel mož s tem reči. No, da bi kdo ne dvomil, je Liebknecht še zatrdil: „— naš revolucionarni značaj se mora vedno strogo ohraniti“.

Evo, razlogov dovolj, ki silijo učitelja, da se v šoli postavi v bran revolucionarnim težnjam soc. demokracije. Ugodno priliko mu nudi za to povest o francoski revoluciji. Tu pokaži učitelj na grozodejstva, ki jih je ta prekucija rodila. Otroci naj spozna, kakšna dobrota je za posameznike in za celoto urejeno državno življenje, spozna naj grozne posledice posilne prekucije družabnega reda. Dvoje torej vcepjaj učitelj ozir tega ljubezen do domovine, ljubezen do vladarja.

Opozoriti treba, naj učitelj pri vcepjlanju teh protisocialističnih idej, kolikor smo jih doslej navedli, nikar ne govori o soc. demokraciji direktno kot o stranki. V krajih, kjer ima soc. demokracija več pristašev, bi znal priti učitelj v nasprotje s stariši, in ti bi v svoji jezi sproti rušili, kar bi on gradil v šoli. Z vcepjlanjem zdravih, krščanskih protisocialističnih načel se bori učitelj proti socijalizmu, ne da bi imenoval socijalizem po imenu. H večjemu reči kdaj o priliki učencem, da bi znali v poznejšem življenju naleteti na ljo i, proti katerim bodo morali braniti ta svoja načela. Boj torej socijalističnim idejam, a previden boj!

Pel je na kora mešan zbor velešt. g. M. Komela, upokojenega učitelja. Sodelovali so iz prijaznosti nekateri č. gg. bogoslovci in 2 šolska brata iz slov. Alžijevišča in drugi gospodi. Ženske glasove so peče gg. iz narodnih družin. Čej-Podgornik na Placuti, katere so palnili iz Placuti in jih nadomestili z par skripači. Maša je bila novejša skladba našega veleznanege Cecil. skladatelja Danila Fajgelja, katero je skladatelj poklonil prevz. nadškofu in knezu dr. Misiji. Takih maš smo v Gorici malo slišali. Vodil je petje skladatelj sam.

Ofertorij dneva je priredil in vrlo dobro pogodil za sopran in alt nadarjeni g. Emil Komel, sin imenovanega g. Komela, kateri je tudi orgljal pri maši. Vse je tedaj bilo domače.

Ponosni so lahko kršč. delavci. — Ob enem pa je to nov korak na cerkveno — glasbenem polju.

Zeleli bi večkrat v prospoh delavskih stanov in cerkvene glasbe enakih slovesnosti.

Shod slov. delavskega društva je bil večeraj ob 5 popoldne v stari šoli v Podgori. O shodu sporočimo prihodnjič.

Rudeča zastava vihra danes v Getu iz hodnika, kjer ima sedež socialno-demokratsko it. društvo. ravno nasproti judovske sinagoge. Kam lepša ilustracija židovske demokracije: *get, sinagoga pa — dolga rudeča zastava.*

Prenašauje kipa Matere B. Ginja, slovesen sprevoz smo videli v soboto malo pred deseto uro. Med slovesnim zvonjenjem nesli so iz cerkve mm. uršulnik kip M. B. skozi mesto. Čez sto deklet v blestecih belih oblekah, s svečami v rokah stopalo je za križem v dolgi vrsti pred kipom in molilo rožni venec. Bila so vrta čepovanska dekleta, katero so izročila podobo č. mm. uršulinkam v popravo in jo sedaj olepšano, prenovljeno spremljale na domači altar. Marsikomu se je prikradla solza v oči, ko je videl kraljico majnikovo sredi mlade družbe. — Kip je sedeč v lepem prestolu, nosila so ga dekleta. Zvonili so po vseli farah, mimo katerih je sprevoz korakal. Blagoslovil je v uršulnici cerkvi podobo prevz. nadškof in knez. Dekleta so krepkim jasnim glasom zapela „Veš o Mariji“ in sprevoz se je začel. Ljudje so ob vsej poti se zbirali in pozdravljali. Bog potrdi v našem ljudstvu otroško vdano čiščenje do neb. matere Marije.

Makaroni. „Dr.“ Ad. Codermaza so hoteli na vsak način spraviti iz „luknje“. Vplivne osebe so „delale“, zastoj. Iredentistični zalagi se hlače tresejo. Ko ni bilo mogoče rešiti imenitnega tička, so mu vsaj v „luknjo“ hoteli dobro postreči. „Govorilo se je, da so mu nosili jako dobre „makarone“, v katerih pa je vedno bil kak listič“. Zato so kmalu prepovedali postrežbo in vrlega „doktarja“ spravili v Trst; Marameo v makaroni!

Marameo je nekam potihnil v Gorici. Kar so krajvega dohtarja utaknili v „špekhamro“ ter je začela policija stikati po raznih stanovanjih, upadel je pogum goriskim kričačem. Nekamo preplani lazijo po ulicah. Mesto „Marameo“ bodo peli „amaro meo“.

Lučalka kamenja oproščena. — Nadebudna učiteljska kandidatinja Benedetti, katera je 2. decb. lučala kamenje v „Šolski dom“ in močno zadela ženo Lovišček na ramo je bila kaznovana z deset goldinarji ozir. 2 dni zapora.

Proti obsodbi je vložila utok. Dr. Graziadio Luzzatto jo je zagovarjal. — Benedetti je bila oproščena. Seve Lovišček je le žena ubogega slov. delavca. Zagovornik je trdil, da Benedetti ne more imeti toliko moči, da bi vrgla kamen v „Šolski dom“.

Mogoče, da je res laški „frittelc“ lovil v roke kamenje, ko je padalo samo z nebes, da bi ne poškovalo kakega Slovenca pred „Š. domom“.

Zopet eden. Blizo železniškega mosta ob Soči našli so 35—40 letnega moža s prestreljeno glavo. Kdo ima na vesti toliko samomorov, kateri se grozno množijo dan na dan? Trhel, brezverski sistem, kateri je vzgojil sedanjo družbo. („D. pr.“ in drugi listi so poročali da je bil to nek Et. Fabris iz Kormina, kar pa — ni res.)

Drama-cigareta eksplodirala. Iz Velicega-dola pri Komuu nam pišejo: Dne 21. aprila t. l. kupil je v tobakarni Ivana Trobec cigarete „diana“ Švara Alojzij iz Svetega. V kratkem se mladenič povrne v tobakarno, — na roki osmojen, na obr. zu pa okajen. Mladenič je pripovedoval, da mu je prižgana cigareta pričela smrdeti. Vzame jo toraj iz ust, a v tem hipu da mu je v roki razletela. Dotične drame so iz graške tovarne od decembra 1898 leta. Toraj

ne iz Ljubljane samo, kakor so svoječasno sporočali.

Škropilec v poduk! Vsakemu, ki z vitrijolom meša je dobro znano, kako se koža na rokah krči in žge. Najgrši pa je, da ni mogoče še izmiti in odpraviti. Svetujem usakemu, ki bo z vitrijolom mešal, naj si prej dobro roke z mastjo ali z oljem namaže, in potem usake dve uri. Vitrijol se ne bode ni kože ni nohtov prijel. Prepričal sem se večkrat iz svoje lastne skušnje.

Iz Biljane. Kakor že več let, tudi letos pripravljajo šmarnični altar za majnikovo pobožnost. Posebno skrbi zato gospodična učiteljica ročnih del. Še celo deklice so med seboj tekmovali in prinašale svoje darove. Kaj pa bo lo mladeniči in dekleta letos darovali za smarnično pobožnost.

Od kar je šel naš bivši g. kaplan, hodijo večkrat možje od hiše do hiše nabirati denar za maše ob nedeljah in praznikih. Ob nedeljah kedar ima g. župnik farno slovesnost pri vikarijatih, hodi k nam maševati č. o. od kapucinov.

Marsikateremu pa to berančije ni po volji. Imajo tudi prav, ker nekateri dajo, drugi malo, tretji celo nič. Zato želijo, da bi se g. župan, občinski svetovalci in gospod župnik pogovorili, in te stroške za maše poračunili, in jih po plači kaplanovi primerno na hišne štev. razdelili. To bi bilo najbolj prav, in vsi bodo zadovoljni.

Zločinec najden? Še se spominjajo naši naročniki umora Maksa Friškovića blizo železniškega mosta dne 11. sept. lanskega leta. Truplo so najdlj par dni po umoru v meji pokrito z listjem, a zločince so zastoj iskali. Vse preiskave so ostale brezuspešne. Zdaj, kakor se zdi, so prišli na sled. V Trstu namreč je umoril neki Zancolich, kateri se je poročil kot udovec pred par leti v Gorici, svojo ženo. Ta je sedaj pod ključem. Pri njem pa so našli prstan i druge dragocenosti umorjenega Friškovića.

Ves sum gre, da je ta zver v človeški podobi umorila tudi Friškovića.

V Praserju pri Komnu je v nedeljo 23. m. m. g. okrajni glavar sezanski izročil zlati zaslužni križec posestniku g. Jožetu Forčiču. Praserje je bilo praznično odeto.

Nesreča. V petek osem dni se je ponesrečil v kamenolomu v Dolu pri Gabrijah 17 letni mladenič Černic. Ko so neki kamen izruvali z vrvo, se ga je oklenila vrv tako nesrečno, da je vsega pretisnila. Umrl je drugi dan.

Kopališče v Gradežu Kakor vsako leto, sprejme odbor tudi letos v kopališče 50 revnih skrofuloznih otrok iz mesta in z dežele. Otroci morajo imeti redno stavljenje kože ter morajo biti v starosti 6 - 14 let. V to svrhu je potreba za mesto predložiti prošnje potom magistrata, za deželo potom okr. glavarstev. Priložiti je prošnji zdravniško spričevalo, spričevalo o stavljenju koz. krstni in ubožni list najdalje do 20. maja.

Dekliško Marijino družbo so ustanovili na belo nedeljo v Drežnici. Poprej so imeli duhovne vaje, ki jih je vodil pater lazaris od Sv. Jožefa pri Celju. V sobi, kjer se slajajo „Marijine hčere“, so postavili prelepo Marijino soho. Mladeniči so pa kupili novo zastavo Srcu Jezusovemu in sv. Matiju v čast. —

Volitve pri leščerbi. Te čisto moderne volitve so imeli v Kobaridu. Do poldesetih zvečer ali še nekaj dalje so volili občinski odbor, na zadnje pa najbrže še nič izvolili niso. Stranka, ki je bila premagana, je sklenila se pritožiti. Eni bi radi sodnijo na trgu, drugi zunaj. Do zdaj je obem ustrezno, ker je še nikjer ni.

Kako potrebna je **kobarijska sodnija** spričuje ta-le zgodbica. Več Kotarjev je bilo skregalo zaradi ene malenkosti, menda radi kokošij. Hajd v Tominu! Pri sodniji jih spravijo in prepričljivo poravnajo. Vračajo se prijatelji proti domu. V Kobaridu se jim urname nov preprič, zato nazaj — v Tomin! Ako bi bila že v Kobaridu sodnija, bi bili ti Kotarji prihranili 4 x 16 km pota.

B in V. V naših gorah nepravilno zamenjavajo b in v. Pravijo: v Soči teče voda — in: zid je vel. Ta nepravilna izrekava in pisava je pomagala začeti nezakonsko mater, ki je izločila svoje dete. Priložila je detetu pismo, v katerem je zamenjavala b in v. Pismo jo je izdalo, da je gorjanka. Deli so je pod ključ.

Nad 200 let staro lipo so posekali oziroma 18. apr. v Tolminu. Kakor vse kaže, so jo zasadili l. 1687 ko so prenesli farno cerkev od sv. Urha pri Soči k Mariji Devici „Na Ilovici“, kjer je še zdaj. Lipa je stala za velikim oltarjem. Res se je bila postarala, a ozelelena je še bila. Kar se spravi nad njo

olepševalno društvo, ki mu je bila pri zasajanju novega drevoreda na poti. Pasti je morala. Drugi dan so jo na dražbi prodali za — dva gl. Tako mine posvetna slava.

Pazite na posvetujake in tajce. Po gorah se klatijo sem en čas sumljivi ljudje. Enega, ki se je delal mutastega a na zadnje prav dobro italijansko govoril, so prijeli. Tistih pa niso dobili, ki so v neki vasi pri Tolminu ukradli par lepih konj in eno žrebe.

Na Volarjih pri Tominu je 21. apr. v Soči utonil 12 leten deček.

Koze pod Krnom imajo zdaj premirje. Ne vemo, kedaj jih začno zopet preganjati. Tako poročajo iz gor.

1000 gl. podpore od vlade so dobili Krnci. Podpore jim je izposloval veleč. g. državni poslanec dr. A. Gregorčič. Ljudstvo se izkreno zahvaljuje svojem poslancu za trud in prizadevanje.

Pino ni umrl. Kakor drugi listi poročal je zadnjič naš list, da je umrl baron Pino, bivši trž. namestnik. Zamenili so listi ime: Umrl je bukovinski dež. namestnik Pirnot.

Slov. kat. akad. društvo Danica. Za letni tečaj se je odbor slov. kat. akad. društva „Danica“ na Dunaji tako-le sestavljal: *Dolšek Fran.* cand. med. predsednik, *Srebrnič Jož.*, stud. plul.: podpredsednik, *Čarli Ante*, candi iur.: tajnik, *Remec Bogumil*, stud. phil.: blagajnik, *Coetek Anton*: stud. iur.: knjižničar, *Vadnal Anton*, stud. phil.: gospodar.

Romanje k sv. Jožefu v Ricmanju pri Trstu v romarski cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih bode dne 5. 6. 7. maja t. l. slovesna tridnevna pobožnost v spomin stopedesetletnice, kar se je začela tukajšnja božja pot k sv. Jožefu.

Sporod: 1. četrtek dne 4. maja; zvečer ob 5 $\frac{1}{2}$ uvolni cerkveni govor, „Pridi sv. Duh“, slovesne večernice z blagoslovom. 2. Petek dne 5. maja; zjutraj ob 6. uri peta sv. maša z blagoslovom; ob 7 $\frac{1}{2}$ in 8 $\frac{1}{2}$ tiha sv. maša ob 9 $\frac{1}{2}$ cerkveni govor, potem velika sv. masa. Popoldne ob 2 $\frac{1}{2}$ sv. rožni venec, ob 5 $\frac{1}{2}$ cerkveni govor in slovesne večernice z blagoslovom. 3. Soboto, dne 6. maja; vse kakor v petek. 4. Nedeljo, dne 7. maja; zjutraj ob 6. uri cerkveni govor in peta sv. maša z blagoslovom; ob 7 $\frac{1}{2}$ in 8 $\frac{1}{2}$ tiha sv. maša; ob 9 $\frac{1}{2}$ prihod procesij iz Doline in drugih bližnjih krajev; ob 10. uri slavnostni cerkveni govor, na to pontifikalna sv. maša, katero bo služil prevzvišeni vladika trzaski in koperski Andrej Marija Sterk.

Popoldne ob 3. uri sklepni cerkveni govor. pontifikalne večernice, „Tebe Boga hvalimo“ in blagoslov z Najsvetejšim.

Cerkvene govore bode imel predstavitelji gospod Andrej Kalan, kanonik iz Ljubljane. S posebnim apostolskim pismom z dne 8. marca 1899 podelil je Sv. Oče papež Leon XIII.: 1) popolni odpustek vsem in pojedinim vernikom obojega spola, ki se pobožno udeležijo te tridnevne pobožnosti ter eden teh treh dni po svoji volji izbran imenovano cerkev sv. Jožefa v Ricmanjih obiščejo in tam iskreno Boga molijo za edinost krščanskih vladarjev, za izkorenjenje krivoverstev, za poboljšanje grešnikov in povišanje sv. Matere Cerkev; 2) nepopolni odpustek 7 let in isto toliko kvadraten tistim vernikom, v dan, ko se bodo vsaj skesanega srca te pobožnosti udeležili. Ta popolni in nepopolni odpustek zamore se obrniti tudi v prid dušam v vica. — Ricmanje dne 20. aprila 1899. — Cerkevno predstojništvo.

Zaplenjen je bil tržaški „Indipendente“, ker je ponatisnil odgovor predsednika italijanske zbornice Zanardellija tržaškemu županu Dompieriju. Ta mu je bil namreč svoj čas naznanil sklep italijanskih županov proti hrvaški gimnaziji v Pazinu. Torej tajci se drznejo utikati v avstrijske zadeve, in avstrijski državljani iščejo sveta in pomoči pri državniku tuje države. Kaj tacega je menda mogoče le v Avstriji!

Dalmatinski škofje so bili zbrani v Zadru, da se posvetujejo glede glagolice, Zaderski „Narodni List“ od srede piše: Včeraj popoldne se je zvršil sestanek dalmatinskih škofov. Akoravno je bila razprava strogo tajna, vender smo mogli poizvedeti, da so škofje malo ne vsi složni v tem, da se morajo v korist cerkvi, pravu in miru naroda zavzeti za obstanek glagolice in stoletno porabo hrvatskega jezika pri petju lista in evan-gelija ob praznikih. — Isti list naznanja, da se je deželni odbor dalmatinski obrnil na kardinala Rampollo v Rimu ter ga prosil pomoči za obstanek glagolice.

13 letna deklica — požigalka — V Goricah v postojnskem okraju je v zadnjem času pogostoma gorelo. 3. poslopja so pogorela popolnoma, čeprav se je

bilo posrečilo trikrat ogenj zadušiti. Ljudje so bili vsi zbegani, ker zaman so ugibali, odkod prihaja požar. Slednjič pa so zalotili 13 letno deklico Terezijo Klanšek, ko je baš hotela v Šmihelu pri Goricah zopet zažgati. Poklicali so orožnika, kateremu je priznala, da je ona požigalka.

Stari tovorni listi na železnicah od 1. maja niso več veljavni. Občinstvo se opozarja, da se bode vračalo vsako blago, koje ni oddano z novim tovornim listom s kronsko veljavo. Založniki zamenjajo lahko stare tovorne liste kot vrednotne papirje pri vsaki davkariji.

Popravljen božje zapovedi. V ljudskih solah na ruskem Poljskem so na vladino povelje četrti božji zapovedi dodali naslednji dodatek: „in spoštuj in ubogaj vladajočega carja in njegove uradnike“. — Vladna odredba opominja učitelje, naj strogo pazijo, da se učenci dodatek nauče in ga vedno izgovarjajo.

Židovske kolonije. Zadnji shod sionistov je sklenil ustanoviti kolonijsko družbo z 50 milijoni frankov kapitala. Ustanovitev je, kakor poročajo, zagotovljena. — Upamo, da sedaj kmalu prične izseljevanje naših židov, in le obžalovali bi, ako bi bilo število izseljencev majhno.

Vinarji ali pol novičiči se ne morejo ndomačiti; ljudstvo se jih brani, ker se za novičiči nič ne dobi. Vsled tega sta se trgovski in obrtniški zbornici v Inomostu in Opavi obrnili do fin. ministerstva, naj bi se ustavilo kovanje tega drobiža ter kovali le celi novičiči. Fin. ministerstvo je prošnji odbilo.

Jednajsti izkaz prispevkov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje v rečeno svrhu občine: Kanal 20 gl., Vremski Britof 20 gl., Grosuplje 20 gl., Spodnja Šiška 30 gl., Dobrujne 100 gl., Gorenji Logatec 25 gl. in Črniče na Goriškem 20 gl.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: Slavna Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 40 gl. — G. Oton Bajer, blagajnik posojilnice, 5 gl. — G. Alojz Jenko, kontrolor posojilnice, 5 gl. — Iz nabiralnika v A. Svetinovi gostilni v Žirovnici 2 gl. 40 kr. — Slavno upravnništvo „Mira“ po g. V. Legatu v Celovcu zbirko 230 gl. 73 kr. — G. Borovščak od dražbe razglednic v „Nar. Domu“ v Barkovljah 80 kr. — Slavna okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji 50 gl. — Gosp. Martin Kocbek, c. k. notar v Marenbergu, 10 gl. za šolo na Muti, in sicer so darovali gg. Franjo Hrastelj, župnik v Ribnici 5 gl., ter Jurij Žmavec, Avguštin Hecel, Andrej Keček in Josip Somrek skupaj 5 gl. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gl. — Gluč. Franjica Šmid na Gašteju pri Kranju iz nabiralnika 5 gl. — G. Anton Gnus, nadučitelj v Dolu na Štajarskem, 3 gl., nabrane na godovanju g. župana Franca Peklarja, in 1 gl. 25 kr. kot dar dolskih igralcev za najnovejšo slovensko obmejno trdnjavo, z željo, da bi se te trdnjave spominjali dobičkarji tudi drugod. — Č. g. Alojzij Arzenšek, župnik v Tribonjah, za mutsko šolo 5 gl., in sicer so darovali po 1 gl. gg.: Avg. Hecel, dekan marenberški, Andrej Keček, provizor na Muti Martin Kocbek, notar v Marenbergu, Anton Klobučar, uradnik pri marenberški Posojilnici, in nabiralatelj Arzenšek. — Č. g. Jožef Cerjak, vikar v Mariboru, je poslal za šolo na Muti 50 gl., od katerih je nabral 17 gl. v prijateljski družbi in 33 gl. povodom zborovanja obeh mariborskih podružnic. — Čast velikodušnim rojakom, ki so začeli žrtvovati lepe darove za vstanovitev šole na Muti! Živeli nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Vabilo

k

občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Solkanu“

vpis. zadruga z neomejenim poroštvom

v nedeljo 14. maja 1899. ob 4. uri pop.

v šolskih prostorih.

VSPORED:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo nadzornika.
3. Poročilo tajnika in blagajnika.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajni predlogi.

K obilni udeležbi vabi

NAČELSTVO.

Solkan 29. aprila 1899.

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERAJ

krojaski mojster in trgovec v Gorici na Travniku h. št. 22. niže loterije.

Bogata zaloga vsakovrstnega blaga, gotovih oblek, parila, in vse priprave za obleke za vsaki stan. Za preč. duhovščino cingulum, zavratnike, talarje in cerkvene kape.

Blago prodajam tudi na meter tako po ceni, da vsakaterga vabim na ogled letošnjega razstavljenega blaga, in sicer le v prvem nadstropju.

Edina slov. zaloga dežnikov in solčnikov ter dežnih nepremočljivih plaščev. — Sprejem tudi naročila za izdelovanje raznih oblek (jakete, pellerine, have-loke) tudi za dame po najnovejši modi.

Vse po nizki ceni.

Konsumna zaloga olja

ANTON ŠIRCA

— v GORICI v nunski ulici št. 12 —

Cena vsakovrstnih olj:

Olje jedilno fino	lit. nov.	32
„ dalmatinsko	„	36
„ istrsko	„	40
„ namizno I. ma	„	44
„ „ finejše	„	48
„ „ najfinejše	„	56
„ „ Extra	„	60
„ „ specialitetno	„	72

NB.: Za mesto Gorico in okolico od-daja se prosto na dom. Zunanje pošiljatve se izvršujejo v pripravnih in močnih ko-sitrastih vrčih od 5 do 30 litrov, večina v sodih. Za razprodajalce poseben skonto. Z odličnim spoštovanjem

ANTON ŠIRCA

Vozniki v Gorici in z dežele, pozor!

Sedlar

Valentin Ferjančič

naznanja, da ima svojo

sedlarske delavnice
v Gorici

v Vrtni ulici, v hiši grofa Thurna nasproti odprtemu sadnemu trgu.

V svoji delavnici prodaja vse po-trebščine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčege itd., izdeluje navadne in najfinejše vprege in oprave za jahanje.

Priporoča se toplo svojim rojakom in slav. občinstvu v Gorici in z dežele.

Nova delavnica

cerkvenih posod in orodij.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznaniti preč duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih orodij in posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsa-kovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popravljenje rabljenih reči, jih zopet posrebrni in po-zlati, tako da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iz najdbah in popravlja že rabljene.

Vdani

Franc Leban
srebrar.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4
v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Priporoča dalje tudi svojo.

Podpisana priporočata slavnemu bo-činstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro - ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne Postrežba poštena.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. ob-činstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščeni-h sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake ve-likosti, zlatih čerk, lesenih stajal za pal-me, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic bisernih vencev, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izde-lovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakev, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na derilo in sprejeman vsa v to stroko spa-dajoča dela.

Spovedni listki

in

podobe za I. sv. obhajilo

dobó se pri G. LIKARJU v Gorici:

listki črni z izbranim napisom eden tisoč 1 gld. 50 kr.; listki rdeči z izbranim napisom eden tisoč 2 gld.; podobe male s slov. molitvijo, napisom in podpisom 2 do 5 kr. kom., podobe srednje s napisom in podpisom 6 do 12 kr. kom., podobe velike s napisom in podpisom po 20 kr. kom.

Priporoča se najuljudneje za naročila.

Zmešane lasi

kupuje po najvišjih cenah. in plača bolj ko vsaka druga firma

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovcu
(Unter Kralowitz) na Českem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Odlikovana tovarna

in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarški ali strugarski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO

preskrbljena zaloga
obladkov (remeša)
v najrazličnejših
vrstah.

ZALOGA

vseh, k mizarški
in
strugarski stroki
spadajočih potrebščin.

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI, ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene

strelovode iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franko in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

KRIŽEV POT

na prodaj.

Velikost 69x59 cm. Slike na pločevino slikane so dobro ohranjene. Okvirji so iz orehovega lesa.

Podrobnejša pojasnila daje kura-cijski urad na Trnovem pri Gorici.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobu-kov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedil. Postrežba in cene jako solidne.

V MIRODILNICI (drogeriji).

Ivan: Kaj pa delaš, Marko?

Marko: I, kaj delam, saj vidiš! Barve na olje meljem za mizarje in pleskarje, da bodo našim ljudem po ceni a vendar gosposko barvali in pleskali pohištje in lesene dele poslopja (vrata, okna, hodnike i. d.). Tudi hranim zanje razne pókosti in krede, po-tem kit, klej, sušilo, plavec i. t. d. — Slikarjem prodajam barve, suhe in v pušicah, bronze, copiče in šablone; bar-varjem aniline, lesna barvila, železni vitriol in razne soli; zidarjem pa ce-ment in drugo. — Kaj pa ti Ivan?

Ivan: Jaz pa prodajam skoro za-stonj vsakovrstne potrebščine za obrt-nike in kmetovalce, za skrbne gospo-dinje in mične dame, za dojenčke in odrasle ljudi: skratka pri meni dobi vse, kar potrebuje mlado in staro, bo-gato in ubogo, zdravo in hromo, obo-jega spola.

Marko: Prav, prav! Pa veš, združiva se skupaj, pa prodajava tu-le v Trzni ulici tik sadnega trga!

Čvrsta mirodilničarja:

IVAN in MARKO.

